

КОМІ КОМСОМОЛЕЦ

Газет лезбны
ВЛКСМ
Комі Обком
да Сыктывкарса
Горком

Антисоветској „право-троцкистској блок“ вылын процесс

П Р И Г О В О Р

Советској Социалистическој Республикасы Союз нымб ССР Союзса Верховној Судлөн Военној Коллегіја

Ташом составын:

Председательствуйтыс — ССР Союзса Верховној Суд Военној Коллегіјаса председатель армвоенюріст В. В. Улріх

Шленјас: ССР Союзса Верховној Суд Военној Коллегіјаса председателс вежыс корвоенюріст І. О. Матулевич да ССР Союзса Верховној Суд Военној Коллегіјаса шлен диввоенюріст Б. І. Іевлев

Секретар—первој ранга военној юріст А. А. Батнер дыржі

Государственној обвинитель—ССР Союзса Прокурор А. Я. Вышинский јортон да заштитникјаслөн московској коллегіјаса шленјас І. д. Брауде да Н. В. Коммодов јортасон участвујтөмөн,—восса судебној заседаніеын, Москва карын, 1938 воса март 2—13-д лунјасо, відлаліс делө

1. Николәј Иванович Бухаринөс, чужлөма 1888 воын;

2. Алексей Иванович Рыковөс, чужлөма 1881 воын;

3. Генріх Григорьевич Ягодаөс, чужлөма 1891 воын;

4. Николәј Николаевич Крестинскийөс, чужлөма 1883 воын;

5. Християн Георгиевич Раковскийөс, чужлөма 1873 воын;

6. Аркадий Павлович Розенгольцөс, чужлөма 1889 воын;

7. Владимир Иванович Ивановөс, чужлөма 1893 воын;

8. Михаил Александрович Черновөс, чужлөма 1891 воын;

9. Григорий Федорович Гринкоөс, чужлөма 1890 воын;

10. Исаяк Абрамович Зеленскийөс, чужлөма 1890 воын;

11. Сергей Алексеевич Бессоновөс, чужлөма 1892 воын;

12. Акмал Икрамовөс, чужлөма 1898 воын;

13. Фаизулла Ходжаевөс, чужлөма 1896 воын;

14. Василь Фомич Шаранговичөс, чужлөма 1897 воын;

15. Прокопий Тимофеевич Зубаревөс, чужлөма 1886 воын;

16. Павел Петрович Булановөс, чужлөма 1895 воын;

17. Лев Григорьевич Левинөс, чужлөма 1870 воын;

18. дмитрий дмитриевич Плетневөс, чужлөма 1872 воын;

19. Игнатий Николаевич Казаковөс, чужлөма 1891 воын;

20. Веніамін Адамович

(Абрамович) Максимов-Фиковскийөс, чужлөма 1900 воын;

21. Петр Петрович Кр'учковөс, чужлөма 1889 воын, мыжалөм куза—

— ставнысө преступленіејасын, кодјасөс предусмотритөма РСФСР-са УК-лөн 58—1а, 58—2, 58—7, 58—8, 58—9, 58—11 статтајасон, а Ивановөс, Зеленскийөс да Зубаревөс, сыыс кынзі, преступленіејасын, кодјасөс предусмотритөма РСФСР-са УК-лөн 58—13 статтабн.

Предварительной судебной следствијебн установитөма:

Подсудимыйјас Бухарин, Рыков, Ягода, Крестинский, Розенгольц, Гринко, Шарангович, Ходжаев, Икрамов, Иванов, Зубарев, Зеленский да Чернов, советској властлөн миритчөтөм врајасон лөбмөн, 1932—1933 војасын СССР динө враждебној иностранној государствојасса разведкајас заданіе серті котыртісны „право-троцкистској блок“ нима заговорщическој группа, коді дтутіс троцкистјаслыс, правдјаслыс, зинөвјевејаслыс, меншевикјаслыс, есерјаслыс, Украинаса, Белоруссјасса, Грузіјаса, Арменіјаса, Азербайджанса, Средне-Азиатској республикајасса буржуазној националистјаслыс подполној антисоветској группјас.

„Право-троцкистској блок“ сувтөдіс мөгон СССР-ын сушществујтыс социалистическој общественној да государствоној строј путкылтөм, СССР-ын капитализм да буржуазіјалыс власт восстановитөм диверсионно-вредительској, террористическој, шпионско-изменнической деятельности, кодөс вескөдөма Советској Союзлыс экономическој да оборонној вынјорсө орөдөм вылө да СССР-өс поразитөмын да торјөдлөмын иностранној агрессорјаслы отсөг вылө.

Страна пышкын быдсикас опораыс лишитчөмөн, „право-троцкистској блока“ вескөдлысјас ассыныс преступној замыселјаснысө оломө портөм могыс народлөн враг Л. Троцкий да антисоветској „право-троцкистској блока“ торја участникјас пыр заключитисны соглашеніе откымын иностранној государствојасса представителјаскөд СССР-ын советској власт путкылтөмын вооружонној отсөг јылыс сјөс торјөдлан да СССР-ыс Украина, Белоруссја, Приморје, Средне-Азиатској да Закавказској республикајас торјөдан условіејас вылын—индөм иностранној государствојаслыс полза вылө.

„Право-троцкистској блок-

лөн“ иностранној государствојасса представителјаскөд тајө изменнической сорнитчөмыс кокнөдсө сјөн, мыј антисоветској заговорса вескөдлыс участникјас вөліны иностранној разведкајаслөн вескөд агентјасон да уна војас чөж портлісны оломө шпионској уж сјө разведкајаслыс полза вылө.

Крестинский народлөн враг—германској да английској разведкалөн агент Л. Троцкий вескөд заданіе серті пырис изменнической јитөдө германској рејхсверкөд 1931 воын да вөлі германској шпионөн 1937 воын асө арестујтан лунөз, аслас шпионској ужыс да троцкистској организацијалөн преступној уж вылө 250 сурс германској маркаон во зөлөтаон получајтөмөн.

Розенгольц заводітис шпионској уж германској генеральној штаблы 1923 воын, английској разведкалы 1926 воын.

Раковский вөліс английској разведкалөн шпионөн 1924 восан да японској шпионөн 1934 восан.

Чернов заводітис шпионској уж Германијалы полза вылө 1928 воын, германској разведкакөд төдса меншевик—эмигрант дан отсөгөн јитчөмөн.

Шаранговичөс вөлі вербујтөма да шыбытөма польској разведкаон СССР-ын шпионској уж вылө 1921 воын да вөліс польској шпионөн асө арестујтан лунөз.

Гринко вөліс германској да польској шпионөн 1932 восан.

Народлөн враг Л. Троцкий да „право-троцкистској блока“ вескөдлыс участникјас—Бухарин, Рыков да Ягода заданіе серті „право-троцкистској блока“ шленјас Розенгольц, Крестинский, Раковский, Гринко да Бессонов јавө изменнической целјасын пырисны СССР динө враждебној иностранној государствојасса представителјаскөд вескөдсношеніејасө да нудөсны накөд сорнитчөмјас иностранној агрессорјаслы отсөг формајас јылыс Советској Союз вылө наөн ускөдчан случајын (террористическој да диверсионно-вредительској актјас котыртөм, шпионаж).

„Право-троцкистској блока“ вескөдлысјас, сы лыдын Рыков, Бухарин да Ягода, не сөмын тырвыјө төдісны шпионској уж јылыс, но сетлісны индөдјас „право-троцкистској блока“ участникјаслы иностранној государствојасса представителјаскөд налөн изменнической сорнитчөмјас дыржі, иностранној интервенція гөтөвитөм форсирүјтөмөн.

Иностранној разведкајаслөн вескөд дивертивјас серті „право-троцкистској блока“ участникјас котыртісны диверсионно-вредительској группјас, наөн промышленностса, транспорта, візму овмөсса да товарооборотсистемаса вел уна предпріјатіејас шымыртөмөн да нудөсны разрушительној деятельности, страналыс хозяйственној олом парализујтны да Советској Союзлыс обороноспособность слабмөдны ассыныс мөг імеітөмөн.

Японској разведка индөдјас серті „право-троцкистској блока“ участникјас котыртісны Дальне-Восточној крајын воінској груз тыра појездлыс крушеніе Волочаевка станція вылын да 501 номера појездлыс крушеніе Хор-дорминдонтовка перегон вылын, а сјөжө вөчісны некымын диверсія Сучанса шахтајасын. Став тајө диверсіяјасыс сопровождајтисны человеческој жертвајасон.

Народлөн враг Л. Троцкий дивертива серті да иностранној государствојасса представителјаскөд сорнитчөмјас нөдүв вылын Розенгольц нудөс Наркомвнешторг системалыс вредительској уж, кодөс вөлі вескөдөма Германијалы да Японіјалы отсөг сетөм вылө да коді сопровождајтис СССР-лы экономическој ушщерб вөчөмөн. Сыыс кынзі, Розенгольц унасікас валютној комбинаціјасон дугдывтөг финансирујтис Троцкийөс.

Чернов германској разведка заданіејас серті да Рыков индөдјас серті исползујтис ассыс кывкутана служебној положеніесө СССР-са візму овмөс органјасын аслас сообщникјас пыр вел уна гырыс диверсионно-вредительској актјас котыртөм вылө візму овмөс културајаслыс урожајност чінтөм куза да мукөд візму овмөсса мобилизационној запасјас куза, вөвјас составлыс да гырыс скөтлыс јурлыс чінтөм куза, торјөн эпизоотіјас искуственнөја паскөдөмөн, колө шуны сөмын Рытывыв Сібірын 1936 воын та восна усөс 25 сурс гөгөр вөв.

Гринко „право-троцкистској блока“ вескөдлысјас да германској разведка заданіе серті, населеніелыс недовольство кыпөдөм могыс да сјөн ассыс сторонникјасөс вербујтөм кокнөдөм могыс, нудөс Финансјас куза Народној Комисариат системалыс паскөд вредительској уж, коді петкөдчөс уждон мынтөм кутөмын, населеніеөс сөм чөжан кассајасон омөла обслуживајтөмын, крестаналыс откымын налогјас

незаконноја перјөмын да мукөд вредительској меропріјатіејасын.

Шарангович, коді вөлі белорусској национал фашистској организацијаса вескөдлысјас пөвсыс өтіөн, польској разведывательној органјас да „право-троцкистској блока“ вескөдлысјас—Рыков да мукөдјас заданіе серті паскөдөс ыжыд диверсионно-вредительској уж Белоруссјасса візмөвмөс, скөт вөчөм да промышленност јукөнын, бурещ сјөн агрессорјаслыс наөн БССР вылө вооружонној ускөдчөм случајын мөгјас оломө портөм кокнөдөмөн.

Икрамов да Ходжаев Бухарин индөд серті паскөдөсны ыжыд диверсионно-вредительској уж Узбекістанса народној овмөс разнөј јукөнјасын населеніелыс недовольство кыпөдөм могыс да бурещ сјөн иностранној интервенція кадө Советској властлы паныд вооружонној выступленіејас дастөм вылө благопріјатној условіејас лөсөдөм могыс.

Зеленский котырталіс Центросојузын да потребительској кооперација системалыс вредительској группјас да најө отсөгөн, јөзлыс недовольство кыпөдөм могыс, зугліс төварјас плавырүјтөм, кутліс најөс сиктө мөдөдөм, шыкөдліс да сиктис сојан прөдуктајас, шыблаліс наө стеклөјас да көрттувјас, нарошнө орөдіс первој коланлуна предметјасон кооперацијалыс улыса торговөј сет обөсечитөм.

Иванов Бухарин заданіе серті нудөс вредительско-диверсионној уж Војвыв крајса вөр овмөсын.

Зубарев, правдјаслөн подполној организацијаса активној участникөн вөлөмөн, Рыков заданіе серті занимајтис вредительствөбн РСФСР вел уна областјасса візму овмөсын.

Активној диверсионно-вредительској ужкөд өтщөш „право-троцкистској блока“ участникјас германској, японској да польској разведкајас заданіе серті Рыков да Бухарин непосредственној вескөдлөм улын да Иванов, Ходжаев, Икрамов, Зубарев, Шарангович, Гринко, да Зеленский активној участіе дыржі дастисны Сібірын да Герверној Кавказын, Украинанын Белоруссјаын, Узбекістанын да Советској Союзса мукөд местностјасын бандітско-повстанческой кулацкөј кадрјас СССР-лы паныд интервенція заводітчөг кешлө Красној Арміја тылын вооружонној выступленіејас котыртөм могыс.

(Помсө візөд 2 листб.).

Банкітско-повстанчэскай кулацкай база паскідом мо- гы, „право-троцкістскай блокса“ вескідлысас шудм серці, Бухарін лосідіс ор- ганізацыйна ітіджас есе- ровскай арганізацыйна под полна ЦК-кід, коді де- ствуйтліс СССР-ын, а сі- жэ есеріаслэн заграіцаса ЦК-кід.

Іностранна разведкаіс- кід вескід сорнічым серці да народлы враг Ё. Троцкі кідсід серці „право-троцкістскай блок“ котыртіс уна терроріс- тэскай акт ВКП(б)-са да сьветскай правітэстваса вескідлысас паныд.

1934 воын „право-тро- цкістскай блокса“ вескід- лыс участнікјас півсыс ді Рыков лічн котыртіс терроріс- тэскай група Сталін, Молотов Каган- віч да Воршнілов јортјас- лы паныд терроріс- тэскай актјас дастом да нуідом выд.

1937 воа августын Ро- зенголіс лічн кідсід вч- ны терроріс- тэскай акт Сталін јортлы паныд, мід могыс не дічід зіліс ло- ны сы ордын пріјом вы- лын.

Г. М. Кіровс зідей- скай відм, кодс нуідом 1934 воа декабр 1-ој луні Ленинградскай троцкіс- ко-іновјевскай терроріс- тэскай центр, кідсід сідс установітма тајо делі ку- заыс педварітэліс да су- дебнај следствіейс, влі котыртма „право-троцкіс- тэскай блок“ шудм серці, сен- жэ тајо терроріс- тэскай актс котыртмыс непос- редственнај участіе прі- нідіс подсудіміс Јагода, коді сетіс спеціалнај індід- јас аслас соучастнікјас, кодјас ужалісны НКВД Ле- нінградскай управленіейс, не падмідчыны тајо прес- тупленіейс вчідмы.

Народлн враг Ё. Тро- цкі індід серці „право- троцкістскай блокса“ вес- кідлысас 1934 воын прі- мідісны шудм віны велікід пролетарскай пісател Мак- сім Горкііс. Тајо чудо- вішннй терроріс- тэскай актс влі поручітма ко- тыртны Јагодалы, коді, заговор целјасін М. Гор- кіілыс гортса врачс—док- тор Левінс, а сесаа врач Плетневс тідмідмідм, поручітс налы лідтан вре- дітэскай методјасін шед- дісны М. Горкіілыс смерт, мід і влі пдртма олмід тајо пресупнй деліас доктор Левінлыс руково- дішнй участіе дырід. Ак- тівнй участіе тајо злоде- јаніейс прінімаітсны „пра- во-троцкістскай блокса“ участнікјас М. Горкіілн вівлм секретар—Кр’уч- ков да НКВД-са вівлм секретар—Буланов.

„Право-троцкістскай блок- са“ вескідлысас шудм сер- ті Јагода котыртіс вре- дітэскай лідтан методјас- ін ОГПУ-са педседател В. В. Менжінскі јортс да СССР-са Народнй Коміс- сарјас Сьветса педседа- телс вежыс В. В. Кузб- шев јортс відм, сен-жэ

Кузбшев јортс вівлм непосредственнај участіе прінімаітсны Левін да Кузбшевлн вівлм сек- ретар, правітјас подпол- нй арганізацыйна 1928 во- сан участнік, Максимов- Фіковскі, а Кузбшев да Менжінскі јортјас ку- за терроріс- тэскай акт вчід- мыс непосредственнај учас- тіе прінімаітсны Буланов да Јагодаін да Левінн заговоршчэскай групаіс вербујтм врач Казаков.

Та кындіс установітма, мід Левін да Кр’учков, Јагодаін вескід заданіе серці, лідтідмыс вре- дітэскай методјасін вісны А. М. Горкіілыс піс— М. А. Пешковс.

1936-ід воа сентабрын Н. І. Жековс СССР Пыш- кідса деліас ку- за Народ- нй Комісарін назначітмід- кід ітідмід „право-тро- цкістскай блок“, антідсв- тэскай кадрјасс тырвйд ер- дідідмыс да жуідідмыс полідмід, поручітс Јагода- лы вчідны терроріс- тэскай акт Н. І. Жековлы паныд.

Тајо зідейскай поруче- ніейс олмід пдртмід, Булановлн непосредствен- нй участіе дырід Јагода покушјтсід 1936-ід воа арын Н. І. Жеков олмід выд сы могыс спеціална лідсідмід јадін сылыс ор- ганізмсід вчасін отраві- тмід пыр, мідн влі вчід- ма Н. І. Жеков здорвјелы тідчымід ушсерб.

Таыс кындіс установіт- ма, мід правітјаслн антід- сьветскай центр реленіе серці Бухарін ншта 1930 воын договорітсід есер —бідевікід Володар- скііс відм да В. І. Ленін олмід выд 1918 воын по- кушеніе котыртыс Ге- меновкід уна терроріс- тэскай групајас лідсідмід јылыс да ВКП(б)-са да сь- ветскай правітэстваса вескідлысас паныд тер- роріс- тэскай актјас дастом да вчідлм могыс.

Сід-жэ установітма, мід 1918-ід воын Бухарін да сідн возглавлјатан „ле- вйд коммуістјаслн“ груп- па, троцкістјаскід, „левйд“ есерјаскід дівылыс, ко- тыртлісны заговор сьвет- скай правітэстволы паныд.

Бухарін да заговор ку- за сідн сообшчнікјасыс імеітсны целін орідны Брестскай договор, пут- кылтны сьветскай праві- тэствас, арестујтны да віны В. І. Ленінс, І. В. Сталінс да Ја. М. Свердловс да сформірујтны выд правітэствас бухарінецјас- сыс, троцкістјасыс да „левйд“ есерјасыс.

Заговорлыс план олмід пдртмід, „левйд“ есерјас 1918-ід воа јулын, Буха- рін тідмідм да сідласі- јейс кыпідлісны Москваын мідтеж сьветскай правітэ- ствас путкылтм могыс. Седіс установітма, мід есерка Капланс 1918-ід воа август 30-ід луні В. І. Ленін олмід выд вчідм покушеніе влі „левйд“ ком- муістјас Бухарін јурну- дімід улын да најо сооб- шчнікјас „левйд“ да пра- вйд есерјас пресупнй за- мыселјаслн вескід резул- татін.

Педварітэліс да су- дебнај следствіейсін уста- новітма, мід тајо делі ку- заыс подсудіміс—Зе- ленскі, Іванов да Зуба- рева сувтісны рабочйд клас- слн револуцыйнај двіже- ніейсід тышкасан туј вы- лід ншта царізм дырса војасід-на.

Зеленскіс вліс самар- скай жандармскай управле- ніейсін агент-провока- торін 1911-ід воа 1913-ід воа.

Іванов вліс Москваын да мукід карјасын охр- аннй отіделеніейсін да жан- дармскай управленіейсін агент-провока- торін 1911-ід воа 1916-ід воа.

Зубарев, Котелніч карын 1908-ід воын агент-про- вокаторјас лідсід вербујтмідм лідмід, занідатсід про- вокаторскай ужін 1917-ід воа.

Ташдм ногін ССР Сојуз- са Верховнй Судлн Во- јеннй коллегіясін установі- тіс міджалун 1. Н. І. Буха- рінлыс, 2. А. І. Рыковлыс, 3. Г. Г. Јагодалыс, 4. Н. Н. Крестінскілыс, 5. Х. Г. Раковскілыс, 6. А. П. Розенголіс, 7. В. І. Івановлыс, 8. М. А. Черновлыс, 9. Г. Ф. Грін- коллыс, 10. І. А. Зеленскі- лыс, 11. Г. А. Бессоновлыс, 12. А. Ікрамовлыс, 13. Ф. Ходжаевлыс, 14. В. Ф. Ша- ранговічлыс, 15. П. Т. Зуба- ревлыс, 16. П. П. Буланов- лыс, 17. Л. Г. Левінлыс, 18. д. д. Плетневлыс, 19. І. Н. Казаковлыс, 20. В. А. Максимов-Фіковскілыс да 21. П. П. Кр’учковлыс— сын, мід најо іностраннај государствас разведка- јас вескід заданіейсас сер- ті действуйтлыс „право- троцкістскай блок“ нма за- говоршчэскай групаіс актівнй участнікјасін влі- лмідм, нуідлісны ізменні- чэска-шпіднскай, діверсіон- но-вредітэскай, терроріс- тэскай уж, сідс государ- ствасыс СССР выд во- јеннй ускідчм про- вадірујтмідм, Сьветскай Соју- зсід парадітан да торідлан да сыс Украина, Белору- сія, Сьредне-Азіатскай рес- публікајас, Грузія, Арме- нія, Азербайджан, дальне- Востокса Пріморје СССР діно враждібнй іностран- нй государствасыс пільза выд торідлм могыс, ас- ланыс коңечнй целін СССР-ын сушчествуйтсід соціаліс- тэскай обшч- ственнй да государствен- нй стріс путкылтм да СССР-ын капіталізм да буржуазіялыс власт вос- тановітм імеітмідм, мід- ногін-кід зев сідкід госу- дарственнй пресупленіей- јас вчідмыс, кодјассід пре- дусмідрідма РСФСР-са УК-лн 58—1а, 58—2, 58—7, 58—8, 58—9 да 58—11 ста- тјасін, а Івановлыс, Зе- ленскілыс да Зубаревлыс, сыс кындіс, пресупленіей- јас вчідмыс, кодјассід пре- дусмідрідма РСФСР-са УК-лн 58—13 статјан.

Ізлідтм подув вылын да РСФСР-са УК-лн 319 да 320 статјасін руко- водствуйтмідм, ССР Со- јуза Верховнй Судлн Во- јеннй Коллегіясін

П Р І Г О В О Р І Т І С:

1. Ніколај Івановіч Бу- харінс,
2. Алексей Івановіч Ры- ковс,
3. Генріх Грігор’евіч Ја- годас,
4. Ніколај Нікола’евіч Крестінскіс,
5. Аркадіј Павловіч Ро- зенголіс,
6. Владімір Івановіч Іва- новс,
7. Міхаіл Александровіч Черновс,
8. Грігоріј Феодоровіч Грінкокс,
9. Ісаак Абрамовіч Зе- ленскіс,
10. Акмал Ікрамовс,
11. Фајзулла Ходжае- вс,
12. Васіліј Фоміч Шаран- говічс,
13. Прокопіј Бімофе’е- віч Зубаревс,
14. Павел Петровіч Бу- лановс,
15. Лев Грігор’евіч Ле- вінс,
16. Ігнаціј Нікола’евіч Казаковс,
17. Веніамін Адамовіч (Абрамовіч) Максимов-Фі- ковскіс,
18. Петр Петровіч Кр’уч- ковс—

—уголовнй наказані- јейсін высшй мера—лйд- лідмід, налы лічн прінад- лідітсід став імушчествас конфіскујтмідм.

Педседатэствуйтсід—ССР Сојузса Верхов- нй Суд Војеннй Коллегіясін педседател армвојенјуріст В. УЛРІХ.

Шленјас: ССР Сојузса Верховнй Суд Војен- нй Коллегіясін педседателс вежыс кор- војенјуріст І. МАТУЛ’ЕВІЧ.

ССР Сојузса Верховнй Суд Војеннй Колле- гіјасін шлен Фіввојенјуріст Б. ІЛЕВ’ЛЕВ.

Процесслн бідра заседаніейас

Март 11-ід лунса асја заседаніе вылын суд кыв- зіс государственнй обвіні- тел СССР-са Прокурор Вышінскі јортлыс обвіні- тэліс реч.

Рытја заседаніе вылын кывбостіс зашчіднікјас кол- легіясін шлен Брауде јорт, коді зашчідшчјтмідм міджала- на Левінс. Зашчіднік мідп серці, міджалана Ле- вінс право-троцкістскай прес- тупнікјас заговор влі кысідма сідмыс шантаж да повідлм методјасін.

Зашчіднік лідсідм, мід Левінн вчідм пресупле- ніейасын міджабс медвоз „право-троцкістскай блок- са“ гларјас. Сідс хода- тјастујтмідм ассыс зашчідш- таналыс олмід сохранітм.

Зашчіднікјас коллегіясін шлен Коммодов јорт за- шчідшчјтмідм міджаланајассід Плетневс да Казаковс.

Зашчіднік вісталіс антід- сьветскай тыш утончэннй методјас јылыс, кодјассід пріменајтны мідан отечес- тваса врајас: шпідонаж, вредітэствас террор јылыс.

Зашчіднік лідсідм, мід Плетнев да Казаков, сув- тісны сідмідм чудовішннй пресупленіейас туј выд Јагода грідітчмідм улын. Сы выд ыстысідмідм, мід го- сударственнй обвінітел азідс позанаін пріменітны міджаланајас діно разлічнй

19. Дмітрій Дмітрі’евіч Плетневс, кыд В. В. Куз- бшевс да А. М. Горкі- јс вівлм вескід актів- нй участіе прімітідмідм, кід і тајо пресупленіей- ысыс отсалысід—кызвіт во кедлэ туремнй заклү- ченіейс, туремнй заклүче- ніе помалмід бідрын полі- тэскай правасын віт во кедлэ парадітмідм да сы- лы лічн прінадлідітсід став імушчествас конфіс- кујтмідм.

20. Хрістіан Георгі’евіч Раковскіс да

21. Гергеј Алексей’евіч Бессоновс—

кыд терроріс- тэскай да діверсіонно- вредітэскай действіейас котыртмідм вескід участіе прімітлі- тмідмідм—туремнй заклү- ченіейс сідкідм: Раковскі- с кыд во кедлэ да Бес- соновс дасвіт во кедлэ кыкнаннысід туремнй за- клүченіе помалмід бідрын віт во кедлэ політэскай правасын парадітмідм да налы лічн прінадліді- тсід став імушчествас конфіскујтмідм.

Плетневлы, Раковскілы да Бессоновлы туремнй заклүченіейс сідкідм лйд- сыны најс арестујтан лун- сан.

подход, зашчіднік Коммодов јорт корсід судлыс сох- ранітны олмідјассід аслас зашчідшчјтанајаслыс.

Педседатэствуйтсід Ул- ріх јорт јуаліс мукід мід- жаланајаслыс кідсідмідм- о најо воспользујтчыны за- шчідшчјтчан речін. Став- ныс најо зашчідшчјтчан речјасыс діткажідісны.

Сід бідрын суд кывзіс бідра кывјас міджаланајас Бессоновлыс, Грінколыс да Черновлыс.

СССР Верховнй Суд Војеннй Коллегіялн март 12-ід лунса асја заседаніе воа 11 часын. Суд кывзід міджаланајаслыс бідра кыв- јас.

Лунса перерывсідмідм суд кыв- зіс бідра кывјас міджала- најаслыс: Івановлыс, Крес- тінскілыс, Зубаревлыс, Рыковлыс, Шаранговічлыс, Ходжаевлыс, Зеленскі- лыс, Ікрамовлыс, Раков- скілыс, Розенголіс.

Рытја заседаніе вылын Суд кывзіс бідра кывјас міджаланајаслыс: Бухарін- лыс, Левінлыс, Буланов- лыс, Јагодалыс, Кр’учков- лыс, Плетневлыс, Казаков- лыс да Максимов-Фіков- скілыс.

21 час 25 мідутын ССР Сојузса Верховнй Суд Во- јеннй Коллегіясін муніс со- вешчідтэлісідмідм комнатаіс прі- говор вынесідмідм могыс.

ГОСУДАРСТВЕННОЙ ОБВИНТЕЛ—ССР СОЮЗСА ПРОКУРОР

А. Я. ВЫШНСКІЙ ЛОРТЛОН РЕЧ

Тажö процессыслон особенностјас

Судда лортјас, ССР Со-
юз Верховнöй Суд Вожен-
нöй Коллегијаса шленјас!

Тажö делö кузакыс, кодi
петкöдлö аснас iсклүчitel-
нöй јавленіје, imeitö вывти
ыжыд общественно-полі-
тическöй тöдчанлун, ассым
обвинителнöй реч заводі-
тігөн, ме көсјі ескö мед-
воз сувтöдны тіјанлыс вни-
маніјенитö тажö делöслон
откымын торјалана черта-
јас вылö, сылön откымын
тöдчана особенностјас вы-
лö.

Не первојис мијан стра-
наса Верховнöй Суд відла-
лö мијан рöфиналон благо-
лы паныд, мијан социали-
стическöй отечестволы—
став мiрса ужалыс јöзлön
отечестволы паныд вескö-
дом зев сöкыд преступле-
ніјес јылыс делö. Но öд-
вакö ме öшыбитча, шуöмөн,
мыј мијан судлы медвозза-
ыс лö відлавны ташöм
делöсö, кушöм тажö, від-
лавны делö сешöм прес-
тупленіјес да сешöм злö-
дејствојас јылыс, кушöмсö
најö, кодјас мунисны тіјан
сінјас возті, кодјас мунис-
ны став мiрлön сінјас воз-
ті тажö суд вылас, сешöм
преступникјас јылыс, ку-
шöмсö тажö преступникја-
сыс, кодјас пукалöны öні
тіјан возын подсуфимöјјас
скамја вылын.

Збылыс, кушöм судебној
процесс став на пöвсыс,
кодјас, классöвöй тыш да
мијан врагјасан социализм
делöлы чорыд сопотівле-
ніје условіјес вöсна, му-
нисны мијан бөрја кадас
не еша, вермас сравнитчы-
ны тажö процессыскöд тажö
господанас вöчöм преступ-
леніјеслön чудовищност,
наглост да цинизм сертис!

Кушöм мöд процессын
удајччiс ердöдны да тöд-
мавын сешöм вынön да
жуждабн тажö преступле-
ніјесыслыс збыл прірода-
сö, сешöм вынön нещышт-
ны негöфайјас чужöм вы-
лыс налыс коварнöй маска-
јасö да петкöдлыны став
мијан народлы да став мiр-
са став честнöй јöзлы меж-
дународнöй рöзбојникјаслыс
звер сама чужöмсö, кодјас
іскуснöја да кушöмбн вес-
кöдлöны злöдејаслыс қисö
мијан мiрнöй социалистиче-
скöй ужлы паныд, кодi кы-
пöдіс рабочöјјаслыс да
крестьяналыс выл, шуда да
гажаа-зорчалыс социали-
стическöй общество!

Тажö öтi обстојателство-
ыс-нiн вiстало тырмымөн
тöгöрвоана тажö процессы-
слон зев ыжыд обществен-
но-політическöй тöдчанлун
јылыс, сы јылыс, мыј тажö
процессыс петкöдлö аснас
тöдчана јавленіје, мыј тажö
процессыс imeitö историче-
скöй тöдчанлун.

Мыјын историческöй тöд-
чанлуныс тажö процессыс-
лön? Мыјын сылön откы-
мын особенностјасыс?

Тажö процессыслон исто-
рическöй тöдчанлуныс мед-

воз сын, мыј тажö про-
цесс вылас вöвлытöм тша-
тельностön да стöча пет-
кöдлöма, доказитöма, ус-
тановитöма, мыј правöјјас,
троцкістјас, меншевикјас,

Троцкістјас да бухарінец-
јас, мöд ногөн-кö „право-
троцкістскöй блок“, кодлön
верхушкаыс öні пукалö
подсуфимöјјас камја вылын,
сiјö—абу політическöй пар-
тіја, абу політическöй тече-
ніје, сiјö уголовнöй преступ-

кајасö, кодјас јылыс сiјö
заводітліс вiставны куз на-
пышченнöй речјас. Бухарін
вiсталіс тані тажö шпіонско-
вредітелскöй организацијаас
уж јукöм јылыс, кушöмкö
„программнöй пунктјас“ јы-
лыс, кушöмкö „ідејнöй ориен-
тација“ јылыс, кöт сöд-
тыліс сiјö—кулачество вы-
лö ідејнöй ориентација јы-
лыс.

Кiддыс кутöм, полічнö-
јön кутöм Бухарін чуксало
свидетелö ассö Гегелöс,
шыбытчö лингвистика, філо-
логіја да риторика дебриö,
бормочитö кушöмкö учонöй
кывјас, мед ескö кыз-либö
чышкыны следјассö, но сiјö
оз выдерживајт да ассыс
учоно-бредöвöй лепетсö по-
малö признајтöмөн:

„Мi ставным пöрим
звермöм контрреволюцио-
нерјасö, социалистическöй
рöфиналы изменникјасö, мi
пöрим шпіонјасö, терро-
ристјасö, капитализм рес-
тавраторјасö, мi мунім
предателство, преступ-
леніје, измена вылö, мi
пöрим повстанческöй от-
р'адö, котыртавлім тер-
рористическöй группјас,
занимајтчим вредітелство-
өн, көсјім путкылтны

„Право-троцкістскöй блок“—іно- странный разведкајаслön агентура

„Право-троцкістскöй
блок“, кодi пукалö öні
подсуфимöјјас камја вы-
лын,—кызі сiјöс тырвыжö
тыдалана петкöдліс судебној
следствіје,—сiјö сö-
мын международнöй фа-
шизмлön воынымуныс от'рад,
сiјö—палачјаслön да под-
полнöй мортвысјаслön сво-
ра, кодјас отсöгөн оруды-
тö фашизм разнöй страна-
јасын, медвоз Испаніјаын да
Китајын.

Со мыла „право-троц-
кістскöй блок“, кызі шпі-
онскöй бандас разоблачі-
тöм imeitö зев ыжыд тöд-
чанлун не сöмын мијан со-
циалистическöй революціја-
лы, сiјö imeitö зев ыжыд
тöдчанлун став междуна-
роднöй пролетаріатлы.

Сiјö imeitö зев ыжыд
тöдчанлун став мiрын мiр
делöлы, сiјö imeitö зев
ыжыд тöдчанлун став че-
ловеческöй культуралы, на-
родјаслön збыл демократіја
да свобода вöсна тышлы,
став да быдсикас война öз-
тысјаскöд, став междуна-
роднöй провокаціјаскöд
да провокаторјаскöд тыш-
лы.

Со мыла тажö процесс
мунöм бöрсаыс трепетнöй
вниманіјен вiзöдöны мiрын
став странајасса ужалыс
јöз массајас, торјөн-жö сiјö
странајасса, көні народ
нудö героическöй тыш ас-
лас свобода вöсна фашист-
скöй іголы паныд.

Бухарінјас да рыковјас,
јагодјас да булановјас,
крестінскіјјас да рожен-
голцјас, ікрамовјас да ша-
ранговічјас, ходжаевјас
да мукöдјас—тажö сiјö-жö

пролетаріатлыс советскöй
власт“.

Бухарінлы та дiнö колö
вöлі сöдтыны: „мi пöрим
јапоно-германскöй разведка-
лön полицејскöй отделе-
ніје, мi пöрим рöфинабн јан-
дыстöм вузасысјасö“.

Блок—сiјö иностранный
разведкалön агентура.
Блокса шленјас да сылön
вескöдлысјасыс, кызі Троц-
кіј, кодi оз пукав тані под-
суфимöјјас камја вылас,
Бухарін, Рыков, Ягода,
Крестінскіј, Роженголц да
сылön радöвöй шленјасыс,
кызі Зубарев, Максимов-
фиковскіј да мукöдјас—сiјö
тажö разведкајасыслön раб-
јас, асланыс көзјавевалön
невольникјас.

Філософіја да шпіонаж,
філософіја да вредітелство,
філософіја да дiверсіјјас,
філософіја да мортвiжм-
јас—кызі геніј да злöдеј-
ство—кык лöсавтöм торјас!

Ме ог тöд мöд пример-
јас,—тажö исторіјаын мед-
возза пример сылön, кызі
шпіон да мортвыс орудытö
філософіјаөн, кызі жуглöм
стеклöбн, медым тыртны
аслас жертвалы сінјассö
сы возвылын, кызі поткöд-
ны сылыс јурсö рöзбојні-
чеј кістенөн.

есерјас, буржуазнöй нацио-
налістјас да сiз вöзö да
сiз вöзö абу мыжкö мöдјас,
кызі мортвысјаслön, шпі-
онјаслön, дiверсантјаслön
да вредітелјаслön безпрін-
ципнöй, безідејнöй банда.

Стöч во сайын Сталін
лорт, мијан ужлыс тырмы-
тöмторјас анализирүтöмөн
да троцкістскöй да мукöд
двурушникјассö бырöдан ме-
рајас індöмөн, шуліс:

„Кык кыв вредітелјас,
дiверсантјас, шпіонјас да
с. в. јылыс. Öні, ме
думајта, гöгöрвоана став-
лы, мыј öніја вредітелјас
да дiверсантјас, кöт ку-
шöм флагөн најö ез мас-
кірујтчыны троцкістскö-
јön либö бухарінскöјön,
важөн-нiн дугдісны лоны
політическöй теченіјеөн
работчöй двіженіјеын, мыј
најö пöрiсны профессио-
нальнöй вредітелјаслön, дi-
версантјаслön, шпіонјас-
лön, мортвысјаслön, прін-
циптöм да ідејатöм бан-
даö. Гöгöрвоана, мыј тажö
господасö ковмас грöмiт-
ны да бертны пöшпада-
тöг, кызі работчöй клас-
слыс врагјассö, кызі мијан
рöфиналы изменникјассö.
Тажö гöгöрвоана i оз
требујт вöзö разјаснај-
тöм“.

Коліс во. Тажö процесс прі-
мер вылас мi аззам, кушöм
жужыда прав вöлі Сталін
лорт троцкістјассö да буха-
рінецјассö аслас донјалö-
мын.

никјаслön банда i не прöстö
уголовнöй преступникјас-
лön, а преступникјаслön,
кодјас вузаслісны вражескöй
разведкајаслы, преступник-
јаслön, кодјассö весіг уго-
ловникјас третирүтöны, кызі
медса падшöјјассö, медса
бöрјассö, презреннöјјассö,
растленнöјјасыс медса раст-
леннöјјассö.

Сiз шусана „право-троц-
кістскöй блок“—сiјö шпіо-
нажлön, дiверсіјјаслön,
вредітелстволön, політиче-
скöй мортвiжмјаслön да
врагјаслы ассыныс рöфіна
вузавлыс организација.

Блоклön нiнöм абу ідеј-
нöјыс, нiнöм, сiз шуны,
„духовнöјыс“, нiнöм ідео-
логическöјыс, мыј коркö
мыјдакö тажö блока участ-
никјасыслön вöлі, сiјö ва-
жөн-нiн, вошталöма, вош-
тöма, важөн-нiн быріс, сiг-
міс смраднöй, зывöктана
троцкістскöй подполіеын.

Правда, подсуфимöјјасыс
откымынјас, торјөн подсу-
фимöј Бухарін, вöчлісны
тажö процесс вылас не öт-
чыд зiлöм вiчы, кызі шуö-
ны французјас, бур мiна
омöла ворсігөн, бостны
„ідејнöй“ јöзлыс від, зebны
ассыныс бандітскöй уголов-
нöй дејателностсö быд сi-
кас „філософскöй“, „ідео-
логическöй“ да с. в. сорні-
јасөн.

Бухарін көсјіс тані аслас
гнуснöй преступленіјес-
лыс став кошмарсö вайöдны
кушöмкö „ідејнöй установ-

вiтöд колонна, тажö сiјö-жö
Поум, тажö сiјö-жö Ку-
клукс-клан. Тажö фашист-
скöй провокаторјаслön да
война öзтысјаслön öтр'ад-
јасыс öтi, кодјас дејствуј-
тöны международнöй аре-
на вылын.

Тажö отр'адсö жугöдöм—
великöй услуга мiр делö-
лы, демократіја делöлы,
збыл человеческöй культу-
ра делöлы.

Тажö процесслön ісклү-
чitelнöй тöдчанлуныс, век-
жö, оз ограничивајтсы вiс-
талöманас.

Тані, подсуфимöјјас кам-
ја вылын, пукалö не öтi
кушöмкö антiсöветскöй
группа, не öтi кушöмкö
иностраннöй разведкалön
агентура. Тані, подсуфимöј-
јас камја вылас, пукалö-
ны вел уна антiсöветскöй
группјас, кодјас петкöд-
лöны аснаныс СССР дiнö
вел уна враждебнöй ино-
странный государствојасса
разведкајасыс агентура.

Тажö „делöс“ сiбдісны
став антiсöветскöй вынјас-
лön, группјаслön да ор-
ганизацијаслön коласја-
сыс, сiбдісны, еша вылö-нiн,
кызі сiјö стöча установі-
тöма судебној следствіје-
өн, нол иностраннöй раз-
ведка: јапонскöй, герман-
скöй, польскöй да англискöй
да, гöгöрвоана, став мукöд
иностраннöй разведкајасыс,
кодјас кутöны індöм раз-

(Вöзö вiзöд 4-öд листö.)

Вышінскіі јорт речлөн продолженіе

ведкајасыскѡд дружественнѡј, сіз шусана, оперативнѡј контакт.

Збылыс, сорнітны-кѡ Троцкіі јылыс, то сылыс Гестапокѡд јітѡдсѡ тыр-выјѡ вѡлі доказітѡма троцкістско-зіновјевскѡј террорістическѡј центрлѡн 1936 вога августын да антисѡветскѡј троцкістскѡј центрлѡн 1937 вога јанварын процессјас вылын-нін. Оні-жѡ доказітѡма, мѡј сылѡн немецкѡј політическѡј поліціакѡд да мукѡд стра-најасса разведкајаскѡд јітѡдјасыс относітѡны тѡд-чымѡн јона возжык кадко-ластлы, мѡј Троцкіі вѡлі јітѡма германскѡј развед-какѡд 1921 вога-нін. Та јылыс цік стѡча висталіс Крестінскіі тајѡ судебној процесс вылас. Оні доказітѡма, мѡј Троцкіі вѡлі јітѡма англійскѡј „Интелли-ѡженс-Сервіс“ разведка-кѡд 1926 вога. Та јылыс стѡча висталіс,—да сіјѡс доказітѡма,—мыжалана Ра-ковскіі. Стануѡс блокыс Троцкіі јурнуѡдѡм улын зѡннас состоітис ѡті ино-страннѡј шпіонјасыс да цар-скѡј охраникјасыс.

Бухарін да Рыков асла-ныс соошшыкјас пыр вѡліны јітѡмаѡс вел уна иностраннѡј разведкајас-кѡд, кодјасѡс најѡ пыр об-служівајтисны.

Јагода, кѡзі гутјасѡн, вѡлі тырѡма германскѡј, јапонскѡј да полскѡј шпі-онјасѡн, кодјасѡс сіјѡ не сѡмын зѡблис, кѡзі тајѡс сіјѡ ачыс тан прізнајтис, но кодјас пыр сіјѡ нубіс шпіонскѡј уж, разведкајас-лы гуса государствениј ма-териалјас сѡталѡмѡн, сіјѡ иностраннѡј разведкајасы-лы міјанлыс страна вуза-лѡмѡн да предавајтѡмѡн.

Крестінскіі, аслас прізна-ніе серті,—германскѡј шпіон 1921 вога.

Розенголиц—троцкістскѡј подполјеса вескѡдлысѡс пѡвсыс ѡті, кѡзі устано-вітѡма, заводітис ассыс шпі-онскѡј ужсѡ германскѡј генералнѡј штаблы, кѡзі сіјѡ ачыс прізнајтис, 1923 воын, а англійскѡј развед-калы, кѡзі сіјѡ ачыс прізна-најтис тајѡ преступленіе-ас, 1926 воын.

Раковскіі—Троцкілѡн ма-тыса да торја доверениј јѡзыс ѡті, сылѡн аслас висталѡмјас серті, вѡлі англій-скѡј „Интеллиѡженс-Сер-віс“, разведкалѡн агентѡн 1924 вога да јапонскѡј разведкалѡн агентѡн 1934 вога.

Чернов—германіјалы пѡл-за вѡлѡ ассыс шпіонскѡј ужсѡ заводітис, сылѡн ас-лас прізнаніе серті, 1928 воын, германскѡј разведка-кѡд тѡдса емігрант-менше-вік дан возмѡдстѡм серті да ѡсѡгѡн јітѡмѡн.

Шаранговічѡс вѡлі вер-бујтѡма да шыбытѡма пол-скѡј разведкалѡн СССР-ын шпіонскѡј уж вѡлѡ 1921 воын.

Гринко, сылѡн аслас кѡв-јас серті, лоіс германскѡј да полскѡј разведкајаслѡн шпіонѡн 1932 воын, а сѡдз-кутис шпіонскѡј јітѡд тајѡ разведкајасыскѡд, торјѡн полскѡј разведкакѡд.

Ікрамов да Ходжајев ас-ланис курбашјас пыр „ужа-лѡны“ Бухарін вескѡдлѡм улын англійскѡј разведка-лѡн резидентјаскѡд јітѡдјас котыртѡм вылын, кодѡс јонмѡдѡм вылын не еѡа ужаліс СССР-лѡн Средне-Азіатскѡј границајас вылын тѡдса разведчик да авантю-ріст Лоуренс.

Сесса мунѡны царскѡј охраникѡн провокаторјас да агентјас—Зеленскіі, Зу-барев, Иванов. Иванов сет-ѡжѡ нѡшта і англійскѡј шпіон.

Тајѡ кампаніе дінас сод-тѡј отравітел-мортвысјас-лыс—Левінлыс, Плетнев-лыс, Казаковлыс, Крѡчков-лыс, Максимѡв-Фіковскіі-лыс да мукѡдјаслыс груп-па, кодјас јітѡмаѡс накѡд, і секі тајѡ блокысѡн да сіјѡ участнікјас пѡвсыс быдѡнлѡн морально-політи-ческѡј чужѡмыс лѡј јаснѡ-јѡн пределѡз.

Со мѡјла мѡ вермам шу-ны—со человекѡскѡј шыб-ласјаслѡн зловоннѡј чукѡ-рыс, кодјас оз сувтны нѡмѡн воын, кодјас ез брезгует-лыны нѡмѡн, кодјас да-сѡс став вѡлѡ—завѡдјас да железнодорожнѡј појездјас взрывајтѡм вѡлѡ, скѡтѡс бырѡдѡм вѡлѡ, нан порті-тѡм вѡлѡ, мортвѡм, шпіо-наж да імена вѡлѡ.

Став мѡр воын разобла-чајтѡс ѡні бухарінјаслѡн, јагодајаслѡн, крестінскіі-јаслѡн, рыковјаслѡн да мукѡд право-троцкістјаслѡн през-реннѡј, предателскѡј, бан-дітскѡј дејателностыс. Најѡ вузавлісны рѡдіна, тѡргует-исны сіјѡ обороналѡн во-јеннѡј тајнајасѡн, најѡ вѡ-ліны шпіонјасѡн, сѡверсант-јасѡн, вредітелјасѡн, морт-высјасѡн, гусасысјасѡн,—і ставыс сы могыс, медым ѡтсавны фашистскѡј праві-телствојаслы путкытны советскѡј правітелство, пут-кытны рабочѡјјаслыс да крестаналыс власт, восста-новітны капіталістјаслыс да помешчікјаслыс власт торјѡдлыны советскѡј на-родлыс страна, торјѡдны националнѡј республикајас да пѡртны најѡс імперіа-лістјас колоніјаѡ.

Ташѡм вѡлі најѡ кѡжае-валѡн пріказыс і најѡ пѡрт-лісны ѡлѡмѡ сіјѡ пріказсѡ кѡзі вермісны, став вын-јасыс старајтѡмѡн.

Ташѡмѡс тајѡ јѡзыс, та-шѡмѡс налѡн планјасыс да расчѡтјасыс, ташѡмѡс налѡн позорнѡј да чудовішнѡј преступленіејасыс.

Подсудімѡј Бухарін ош-јисѡмѡн сорнітис тан, мѡј сіјѡ најѡ, правѡјјас, капі-талістическѡј подпѡвалојас, вооружітисны троцкізм ка-піталізм реставраціја теорі-ја „духовнѡј“ дружіеѡн.

Кушѡм „теоріја“ јылыс сорнітѡ Бухарін, тајѡ ѡжы-гајтѡм плутыс да СССР-лы паныѡ иностраннѡј шпіо-наж гырыс котыртисјас пѡвстыс ѡтіыс?

Кѡзі, чѡрт ладаныс Буха-рін пышѡ ассыс мыжсѡ прізнаітѡмыс, Бухарін ѡтрі-цајтѡ тан ассыс мыжсѡ.

Мѡј сулалѡ тајѡ ѡтрі-цајтѡмыс Бухарінлы паныѡ міјан імеітчыс доказател-ствојас светын?

Ускѡда тѡдвыланыѡ сѡ-мын, мѡј март 7-ѡд лунса асја засѡданіеын Бухарі-нѡс да Рыковѡс вѡлі тыр-выјѡ улчітѡма германскѡј да полскѡј разведкајасыс пѡлза вѡлѡ шпіонскѡј јі-тѡдјасын, да шпіонскѡј ужын.

А Бухарін, тајѡ условіе-јас дырјыс, сорнітѡ кушѡм-кѡ „теоріја“ јылыс, кѡсѡ „теоретическі“ ѡбјаснітны делѡјасыслыс мунѡмѡ, код-јас вѡјѡдісны правојасѡс советскѡј властлѡн да сѡ-ветскѡј народлѡн заклатѡј врагјас станѡ...

Тајѡ ѡбјасненіејасѡ нѡ-нѡмла корсны бухарінскѡј „теоріјаын“, најѡс колѡ корсны бухарінскѡј пре-ступленіејасыс, кодјас кѡт і тупкыссылсны мѡјѡнкѡ „теоріја“ кодѡн.

Бурещ најѡ, тајѡ пре-ступленіејасыс, ѡбјаснај-тѡны делѡјасыслыс збыл мунѡмѡ, событіејасыс да тышлыс збыл логікасѡ, кодјас сувтѡдісны чужѡм вѡча чужѡм кык мѡр, кык блок ізменнікјасыс ино-страннѡј капітал најмітјас-лыс, блок, кодѡс разоблачі-тѡма да талыштѡма ѡні ве-лікѡј советскѡј страна лѡ-лунѡн да вынѡрѡн, пре-дателјасыс блок, кодјас-сѡс тупкѡма вечнѡј през-реніеѡн, позорѡн да став мѡрса ужалыс народлѡн уна мѡллыон лыда массајас про-клатіеѡн,—да советскѡј патріотјасыс блок, кодјас великѡјѡс да непобѡдімѡј-јѡс асланыс рѡдіна дінѡ радејтѡмын, кодјас выде-ржітисны не ѡті історіес-кѡј тыш врагјаскѡд, кодјас да сѡс коммуністическѡј партіја да великѡј Сталін вескѡдлѡм улын сетны пас-вартан ѡтпор лубѡј враглы лубѡј условіејасын, лубѡј кадын, кытысан кѡт сіјѡ ез во, некушѡм імена вѡлѡ, некушѡм предателство вѡ-лѡ вѡдѡдѡтѡ.

Тајѡ судебној процессы-лѡн тѡдчанлуныс урчітѡс, гѡгѡрвоана і сіјѡ урокіас-нас, кодјасѡс бытѡ колѡ бостны ставнымлы міјан-лы, советскѡј му вывса патріотјасыс, тајѡ процесс-ыс.

Міјан рѡдіна наслаждајт-чѡ соціалістическѡј победа шудѡн, капіталістическѡј ігоыс мездѡм ужлѡн шу-дѡн да гажѡн.

Кѡз во сулалѡ, кѡзі жу-гѡдны поштѡм утѡс, совет-скѡј государство—рабочѡј-јаслѡн да крестаналѡн со-ціалістическѡј государство.

Кѡз во упорнѡја да на-стојчівѡја мунѡ, дружнѡј уж уна лыда народјаслѡн, код-јас ѡтувтисны советскѡј соціалістическѡј республі-кајаслѡн братскѡј сојузѡ, кодѡс стрѡітѡма соціалі-стическѡј революціја вѡж-јаслѡн Ленинлѡн да Сталін-лѡн геніѡн.

Тајѡ кѡз во чѡжнас кор-кѡ гѡл да слаб страна пѡ-ріс озыр да вынѡра стра-наѡ, мошнѡј да непобѡ-дімѡј странаѡ.

Тајѡ кѡз во чѡжнас Рос-сіјскѡј государство пѡріс соціалістическѡј государ-ствоѡ.

Сѡветјаслѡн чрезвычайнѡј

VIII-ѡд Ставсојузса сјезд-вылын, коді прімітіс вели-кѡј Сталінскѡј Конституці-ја, Сталін јорт сорнітліс:

„Міјан сѡветскѡј об-щество шедѡдіс сіјѡс, мѡј сіјѡ соціалізм кыз-выннас пѡртис-нін ѡлѡмѡ, лѡсѡдіс соціалістическѡј стрѡј, мѡд ногѡн-кѡ, пѡр-тіс ѡлѡмѡ сіјѡ, мѡј марк-сістјаслѡн шусѡ мѡдно-гѡн коммунізм медвозѡа лѡбѡ улысса фазаѡн. Сіз-кѡ, міјан кызвыннас пѡр-тѡма-нін ѡлѡмѡ комму-нізмлыс медвозѡа фазасѡ, соціалізм. Коммунізм та-јѡ фазаыслѡн основнѡј прінципыс ем, кѡзі тѡд-са, формула: „быдѡнсан сіјѡ способностјас серті, быдѡны сіјѡ уж серті“. Соціалізм пыріс міјан народ бытѡ, соціалізм по-бѡдітис міјан странаын. І абу вын мѡрын, коді верміс ескѡ слабмѡдны тајѡ соці-алістическѡј победаыслыс тѡдчанлунсѡ лѡбѡ величіе-сѡ. І тајѡ, став сѡкыдлун-јас вылас вѡдѡдѡтѡ, кодјас сулавлісны да нѡшта сула-лѡны міјан туј вылын. І та-јѡ, міјан дінѡ враждебнѡј иностраннѡј государство-јаслѡн да міјан странаын експлоататорскѡј классјас ѡтжівшѡј да кулыс колас-јаслѡн став выныштѡмјас вѡлѡ вѡдѡдѡтѡ кутны міјан ѡбществѡлыс прогрессі-внѡј развітіесѡ, мешајтны міјан соціалістическѡј ус-пѡхјасыс, ѡрѡдны міјанлыс СССР-ын соціалізм стрѡі-тѡм куза мѡрнѡј творческѡј уж.

Пошѡ нѡті содтытѡг шу-ны, мѡј советскѡј історіја-лѡн колѡм кѡз во чѡжѡн міјан государство да міјан народ ез тѡдлыны мѡ ѡті во, мѡ ѡті тѡлыс да мѡ ѡті лун, кор ескѡ ез угласны міјан вѡлѡ врагјас.

Великѡј Октабрлѡн пер-вој лунјассан історіескѡј эпохаыс величајшѡј—Ста-лінскѡј Конституціја эпоха-лѡн зірдалыс лунјасѡз Сѡ-ветјаслѡн том республика оз петав експлоататорјас да налѡн лыдѡм агентура—троцкістјас, меншевікјас, есерјас, бухарінецјас, зі-новјевецјас, муссаватістјас, дашнакјас, грузінскѡј, уз-бекскѡј да мукѡд национа-лістјас, черносотенецјас, белогвардејецјас, кадетјас, попјас, кулакјас да с. в. да с. в. классѡвѡј ускѡдчылѡм-јас быс.

Тајѡ процессыс нѡшта ѡтчыд міјанлыс ускѡдіс тѡд-вѡлѡ, да сек-жѡ ускѡдіс тѡдвѡлѡ вѡвлѡтѡм вынѡн да јослунѡн, мѡј кык мѡр сулалѡны, кѡзі мѡрітчытѡм да смертѡлнѡј врагјас ѡта мѡд возаныс—капіталізм мѡр да соціалізм мѡр.

СССР-ын соціалізм делѡ-лы капіталістическѡј кыш-лѡм ѡпасност вѡлѡ не ѡт-чыд вескѡдлісны міјанлыс вніманіе міјан учітелјас Ленин да Сталін.

РКП(б)-лѡн VIII-ѡд сјезд-вылын 1919 вога мартын Ленин сорнітліс:

„Мѡ олам не сѡмын государствоын, но і го-сударствојас сістѡмаын, да імперіалістическѡј го-сударствојаскѡд орчѡн советскѡј республікалѡн

существојтѡм дыр кад чѡж немыслимѡ. Медѡѡ-рын, лѡбѡ ѡтіыс, лѡбѡ мѡ-дыс побѡдітас. А кор сі-јѡ помыс врас, советскѡј республика да буржуаз-нѡј государствојас кѡс-тын вел уна медса ужас-нѡј столкновеніејас неіз-бежнѡјѡс“. (Т. XXIV, 122-лістѡ).

„Колѡ помнітны,—ве-лѡдіс міјанѡс Ленин,—мѡј быдѡікас ускѡдчѡ-мыс мѡ пыр сі јылысѡс“. (Т. XXVII, 117-лістѡ).

Сталін јорт тајѡ лунјасѡ нѡшта ѡтчыд ускѡдіс тѡд-вѡлѡ міјанлыс капіталістич-ескѡј кышалѡм јылыс.

„Збылыс,—гіжліс Ста-лін јорт Иванов јортлы аслас історіескѡј вѡча-кывын,—вѡлі ескѡ тѡш-кѡ да глупѡ тупкыны сінјас капіталістическѡј кышалѡм факт вѡлѡ да мѡвпавны, мѡј міјан орт-сыса врагјас, напрімѡр, фашистјас, оз бостчылы-ны лѡсалан случајын вѡч-ны СССР вѡлѡ војеннѡј ускѡдчѡм. Сізі вермасны мѡвпавны сѡмын сінтѡм бахвалјас лѡбѡ зѡбѡм врагјас, кодјас кѡсѡны унѡвскѡдны народѡс. Ез ѡмѡлжыка тѡшкѡ вѡв ескѡ ѡтріцајтны, мѡј војеннѡј интервенціалѡн ічѡтік успех случајын інтервентјас заводітлас-ны жугѡдны наѡн бѡс-тѡм рајѡнјасын советскѡј стрѡј да восстановітны буржуазнѡј стрѡј. Сѡні-кін лѡбѡ Колчак-ѡмѡј ез восстановітлыны наѡн бѡстѡм рајѡнјасын бур-жуазнѡј стрѡј? Мѡјѡн фашистјас буржыкѡс сѡ-нікіныс лѡбѡ Колчакыс? ѡтріцајтны војеннѡј ін-тервенціалыс лѡбѡ рес-тавраціја попыткајасыс ѡпасност капіталістичес-кѡј кышалѡм сущест-вујтѡн вермасны сѡ-мын головоѡпајас лѡбѡ зѡбасыс врагјас, кодјас кѡсѡны тупкыны бах-валствоѡн ассыныс враж-дебност да кодјас ста-рајтѡны демобілізујтны народѡс.“

Интервенціја успех вѡлѡ вел уна во чѡж надејтис-ны міјан врагјас, совет-скѡј власткѡд тыш вѡлѡ СССР пышкыс унасікас антисѡветскѡј группјас ко-тыртѡмѡн да воѡдушевля-тѡмѡн, тајѡ группјас ѡс-сѡгнас ассыныс рѡзѡјні-чеј замыселнысѡ пѡртны ѡлѡмѡ расчітывајтѡмѡн. СССР-ын советскѡј власт-лы паныѡ мѡ мѡјѡдѡк серјѡзнѡј заговор ез бер-гѡдчыс сын иностраннѡј капіталістјаслѡн да војен-шчіналѡн вескыѡ да ме-са актівнѡј участіејѡг.

1921 воын Ленин міјанѡс предупреждајтліс:

„Міјанѡс кышалѡма все-мѡрнѡј буржуазіјаѡн, коді караулѡтѡ колебанијелыс быд мінут, медым бѡр бер-гѡдны „ассыс“ јѡзѡс, ме-дым восстановітны поме-шчікјасѡс да капіталістја-сѡс“ (т. XXVI, 348-лістѡ).

(Вѡзѡ вѡдѡ локтан №-рыс).

Отв. редактор
Г. І. ТОРЛОПОВ.